

„Pozice pro nové programové období 2021+“

Pozice České biskupské konference

schválena dne 23.1. 2018 v Praze na 112. Plenárním zasedání České biskupské konference

Katolická církev v ČR (to je Římskokatolická a Řeckokatolická církev) je společenstvím několika tisíc místních a regionálních komunit. Zřizuje také mnoho dalších právnických i neprávnických subjektů, které se zabývají vzniklými potřebami nebo rozvojem toho, co už slouží: např. v oblastech školství, sociální a charitativní služby, kulturní a osvětové činnosti, dobrovolnictví a všestranné podpory komunitního rozvoje, lesního, zemědělského a dalšího hospodaření.

Níže uvádíme klíčové oblasti, na kterých by se podílela církev prostřednictvím svých subjektů.

Sociální podnikání

Katolická církev vykonává prostřednictvím svých subjektů i podnikatelskou činnost. Toto však není jejím posláním, ale naopak příjmy z této činnosti slouží k naplňování vlastního poslání. Díky intenzivnější spolupráci na lokální úrovni může mít jak samotné podnikání, tak pak zejména využití takto získaných zdrojů větší efekt při řešení potřeb v rámci daných komunit.

V minulosti a částečně i díky vrácenému majetku v současnosti se církev více zabývá i podnikáním, které v jejím pojetí má výrazný sociální, resp. společenský aspekt.

Z tohoto důvodu chce být i v budoucnu aktivní v rámci obcí a krajů a pomáhat při realizaci sociálních podnikatelských záměrů s pozitivním dopadem ve prospěch místních komunit nebo širšího regionu.

Sem patří i důraz na sociální zemědělství a podnikání v kulturním dědictví spojeného s destinačním a poutním managementem či turistikou, tedy oblasti, se kterými má církev rovněž bohaté zkušenosti.

Církev chce být aktivním subjektem ve venkovském prostoru při tvorbě komunitního prostředí zaměřeného na sociální podnikání. Iniciovat nebo se spolupodílet na podnikání s pozitivním dopadem ve prospěch daných komunit (s vysokou sdílenou hodnotu). Pomáhat udržovat aktivní komunitní život tvorbou pracovních míst v obcích a vytvářet alternativu k odlivu lidí do měst. Pomáhat zprostředkovat mezinárodní zkušenosti v oblasti sociálního podnikání. Pomáhat se získáváním potřebných znalostí a zkušeností v oblasti sociálního podnikání. Rovněž by se církev zapojila do celostátních aktivit (sdílení zahraničních odborníků, tvorba a transfer zkušeností i úspěšných příkladů).

Školství a celoživotní vzdělávání

Katolická církev v této oblasti působí dlouhodobě a chce se dále podílet na aktivním formování vzdělávacích potřeb. Církevní školy se chtějí profilovat jako centra kvalitní vzdělanosti a ve spolupráci s dalšími subjekty v daném místě (firmy, neziskový sektor, veřejná správa) akcentovat potřeby daného regionu a pomoci tvořit přidanou hodnotu k jeho rozvoji. Vzdělaní lidé se mohou lépe zapojit do dnešního propojeného světa, aniž by se museli stěhovat za prací mimo své stávající bydliště.

Jedná se o dva základní typy aktivit, které pomohou k naplňování výše uvedeného účelu:

1. Investice do školských objektů¹, které by umožnily saturovat vzdělávací, kulturní i sportovní potřeby v daném místě. Tyto investice jsou předpokladem pro činnosti v bodě 2 a 3.
2. Financování aktivit v oblasti dalšího vzdělávání, kultury a sportu. V rámci neformální struktury (dobrovolného seskupení aktivních subjektů v dané lokalitě) by se vytvořila analýza potřeb v oblasti vzdělávání, na jejím základě by se stanovily konkrétní aktivity k jejímu naplnění, které by se pak vyhodnotily, a pak by se celý cyklus opakoval.

¹ Jedná se o opravy budov, přestavby, rekonstrukce a úpravy budov, úpravy a doplnění vybavení školních hřišť a zahrad, úpravy a vybavení interiérů a obnovu materiálně technického zařízení škol, vč. specifického dovybavení (např. u specializovaných SŠ nebo VOŠ).

Tím by se zajistilo, že tyto aktivity budou relevantní a budou flexibilně reagovat na místní potřeby a zohledňovat to, co se osvědčilo v předchozí analýze. Typově se jedná o tvorbu komunitního prostředí v oblasti zprostředkování informací a vzdělávání, zprostředkování mezinárodních zkušeností, zapojování zahraničních odborníků do místního vzdělávání, organizování vzdělávacích aktivit pro různé skupiny lidí v dané lokalitě. Některé aktivity (zahraniční a výměnu zkušeností) bude vhodné koordinovat na celostátní úrovni.

3. Financování aktivit v oblasti předškolního a školního vzdělávání (základní, střední, vyšší a vysokoškolské). Jedná se zejména o tyto typy aktivit: tematicky zaměřená setkání dětí a žáků, podpora spolupráce škol, síťování (setkávání, konference, workshopy), sdílení některých aktivit mezi více školami (úspora nákladů, zvyšování kvality), pořízení pomůcek, tvorba sdíleného kvalitního obsahu (online kurzy, MOOC apod.), vzdělávání pedagogů i dalších pracovníků, mzdy na dodatečné činnosti (asistent, další pedagog), mezinárodní spolupráce a získávání/sdílení zkušeností, podpora kvalitního řízení škol.

Rozvoj komunitního života obcí v kontextu regionů

Katolická církev působí regionálně v rámci celé ČR a spolupracuje na každém místě, kde je možnost se podílet na funkčním partnerství, od venkova, měst a větších regionů až po celé území ČR (MAS, IPRÚ, ITI). V rámci konkrétních partnerství může přispívat k rozvoji klíčových dimenzí života (spirituální, sociální, ekonomické a kulturní) a pomoci tak zkvalitnit život v těchto oblastech.

Církev se chce podílet na tomto rozvoji, neboť její existující struktury jsou už nyní otevřenými funkčními systémy: naše kostely, komunitní budovy, kulturní a duchovní dědictví spravujeme pro všechny a jsou otevřené všem.

Podpora bude spočívat v rozvíjení unikátních faktorů daného regionu provázáním klíčových dimenzí života, kterými jsou spirituální, sociální, ekonomické a kulturní aktivity napojené na nejnovější nebo potřebné trendy vývoje, jako je snižování energetické náročnosti, nízkouhlíkaté hospodaření, podpory start-upů, sdílených ekonomik, sociální a mezigenerační solidarity (včetně podpory seniorů), mezinárodní pomoci apod.

Jedná se o dva základní typy aktivit, které pomohou k naplňování výše uvedeného účelu:

1. Investice do objektů na lokální úrovni (komunitní centra/střediska, prostory pro kreativitu, fary, sokolovny a orlovny, úprava intravilánů, aj. objekty sloužící k prohlubování komunitního života, snižování energetické náročnosti objektů a jejich modernizace nebo napojení na smart city). Tyto objekty budou využívány k níže uvedeným aktivitám.
2. Financování aktivit, v rámci kterých budou nabízet kvalitnější život na lokální úrovni. V rámci neformální struktury v dané lokalitě by se vytvořila analýza potřeb daného místa/regionu, na jejím základě by se vytvořily konkrétní aktivity k jejímu naplnění, které by se pak vyhodnotily, poté by se celý cyklus opakoval. Jedná se např. o obnovu tradičních akcí s vazbou na turistický ruch, vytvoření doprovodného programu k památkám, reakce na významná výročí a kulturní události, propojování subjektů z různých oblastí (firmy, veřejná správa, NNO). Bude vhodné umožnit část aktivit (např. sdílení zahraničních zkušeností, sdílení zkušeností a úspěšných aktivit) koordinovat i na celostátní úrovni.

Kulturní dědictví, obnova a nový život (opravy a revitalizace kulturního dědictví)

Územní vymezení (geografická koncentrace):

Projekty zaměřené na revitalizaci dominantních kulturních památek v památkově chráněných územích (tedy v památkových rezervacích a památkových zónách).

Jedná se o koncentraci podpory na přesně vymezená historická centra některých obcí a měst, která tvoří zlomek celkového území ČR.

Tematické vymezení (tematická koncentrace):

Síťové projekty se zvoleným tématem. Podpořit několik výrazných témat, která jsou charakteristická pro ČR. (např. téma barokní kulturní krajina apod.) Podporovány by byly kulturní památky včetně jejich areálů a historických mobiliářů, sdružené do tematicky zaměřených síťových projektů (dle specifických kritérií přijatelnosti).

CLLD (MAS)

V úrovni CLLD (MAS) umožnit podporu projektů kulturních památek na daném území, jejich síťování nebo tematickou místní a regionální koncentraci. Při využití metody LEADER nebo U-LEADER (např. ve spolupráci s MK a MZE – CSV) podporovat inovační aktivity směřující k novým využitím kulturního dědictví.

Sociální oblast a zdravotnictví

Jedná se o oblast, ve které církve působí dlouhodobě a úspěšně (charity, provoz sociálního bydlení, hospice, terénní služby, nemocnice apod.).

Aktivity by měly směřovat do poskytování sociálních služeb a dalšího vzdělávání, auditů (terénní služby, zahradní terapie, odlehčovací služby, realizace sociální práce mimo rámec stávajících zákonem vymezených sociálních služeb). Tyto aktivity by bylo dobré koordinovat např. na krajské nebo celostátní úrovni.

Dále by aktivity měly směřovat do investic (investice do objektů a vybavení sociálního bydlení, nemocnic, komunitních center, integrovaných sociálních zdravotních zařízení, komunitních zahrad a dalších objektů vhodných k poskytování sociálních služeb v dané lokalitě).

Podporu by si zasloužil i celý systém dobrovolnictví, domácí a hospicové terénní péče, a péče v komunitách a rodinách.

Péče o krajinu a lesy

Jedná se o realizaci péče o krajinu (lesy, rybníky ad.) v souladu s dlouhodobou udržitelností s využitím nejnovějších poznatků a technologií.

Církev má bohaté zkušenosti v této oblasti a dosavadní výsledky ukazují, že její způsob péče o krajinu umožňuje citlivé propojení s danou lokalitou a akcentování komunitního života. Zisk není rozhodující ukazatel, a pokud je tvořen, tak je ve velké míře reinvestován v daném místě, což se o dalších velkých vlastních říci nedá.

Jedná se o dva základní typy aktivit, které pomohou k naplňování výše uvedeného účelu:

1. Investice do techniky, vybavení, objektů a dalších krajinných prvků (zpevňování cest, obnova a údržba krajinných prvků).
2. Financování dalších aktivit spojených s údržbou a rozvojem krajiny, pokud tyto aktivity budou směřovat k posílení významu místní komunity.